

Rheoliadau Mangreoedd a Cherbydau Di-fwg (Cymru) 2018 - Rheoliadau drafft sy'n gysylltiedig â chyfyngiadau ar ysmegu yn Rhan 3, Pennod 1 o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017

Cyflwyniad

1. Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol drafft hwn wedi'i ddatblygu i ystyried goblygiadau cyflwyno rheoliadau fyddai'n gweithredu'r darpariaethau ysmegu ym Mhennod 1 o Ran 3 o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017¹ ("y Ddeddf 2017") ac i wireddu gweledigaeth gyffredinol Llywodraeth Cymru i gael cymdeithas ddi-fwg yng Nghymru lle ceir gwared ar y niwed a achosir gan dybaco.
2. Mae Pennod 1 o Ddeddf 2017 yn ailddatgan darpariaethau penodol sy'n ymwneud ag ysmegu yn adran 1 o Ddeddf Iechyd 2006², i'r graddau y mae'n ymwneud â Chymru. Gwnaeth Deddf Iechyd 2006 weithleoedd caeedig a sylweddol gaeedig a manau cyhoeddus yn llefydd di-fwg a rhoddod bwerau i awdurdodau cenedlaethol wneud esemptiadau cyfyngedig i'r gofynion di-fwg a darparu ar gyfer cerbydau di-fwg a llefydd di-fwg ychwanegol. Nodwyd y rhain yn Rheoliadau Mangreoedd Di-fwg etc (Cymru) 2007³ ("Rheoliadau 2007") a ddaeth i rym ar 2 Ebrill 2007 a'u diwygio yn 2015⁴ mewn perthynas ag ysmegu mewn cerbydau preifat sy'n cario pobl o dan 18 oed, ac yn 2016⁵ mewn perthynas ag ysmegu mewn carchardai.
3. Mae Deddf 2017 hefyd yn ymestyn y darpariaethau di-fwg yng Nghymru i gynnwys mathau penodol o fangreoedd nad ydynt yn gaeedig neu'n sylweddol gaeedig, sef tiroedd ysbytai, meysydd chwarae cyhoeddus, tiroedd ysgolion a lleoliadau gofal awyr agored i blant, ac yn awdurdodi pob awdurdod lleol i weithredu fel awdurdod gorfodi o ran mangreoedd, llefydd a cherbydau di-fwg yn yr ardal. Byddai'r Rheoliadau newydd hyn yn gweithredu'r darpariaethau ychwanegol sydd eu hangen i wahardd ysmegu mewn mangreoedd sydd ddim yn gaeedig yn ogystal â disodli Rheoliadau 2007. Nid oes angen disodli'r darpariaethau ar orfodaeth o Rheoliadau 2007 gan y Rheoliadau newydd hyn gan fod adran 18 o Ddeddf 2017 yn darparu bod pob awdurdod lleol wedi'i awdurdodi i weithredu fel awdurdod gorfodi mewn perthynas â'r mangreoedd, llefydd a cherbydau di-fwg yn eu hardal.
4. Rhoddir ystyriaeth fanwl i gostau a manteision y darpariaethau ar ysmegu a gynhwysir yn y Ddeddf 2017 yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol i'r Ddeddf 2017 honno, ac mae ar gael ar wefan ar wefan Cynulliad Cenedlaethol Cymru [yma](#)⁶. Dim ond y costau a'r manteision hynny sy'n ychwanegol i'r rhai sydd eisoes wedi'u hystyried a drafodir yn y ddogfen hon.

¹ <http://www.assembly.wales/laid%20documents/pri-ld10796-em/pri-ld10796-em-e.pdf>

² Deddf Iechyd 2006 <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/28/part/1/chapter/1>

³ Rheoliadau Mangreoedd Di-fwg etc (Cymru) <http://www.legislation.gov.uk/wsi/2007/787/contents/made>

⁴ Rheoliadau Mangreoedd Di-fwg etc (Diwygiad) (Cymru) 2015

<http://www.legislation.gov.uk/wsi/2015/1363/contents/made>

⁵ Rheoliadau Mangreoedd Di-fwg etc (Diwygiad) (Cymru) 2016

<http://www.legislation.gov.uk/wsi/2015/1363/contents/made>

⁶ Tudalennau 109-126 o'r Memorandwm Esboniadol Diwygiedig (a gyhoeddwyd ar ddiwedd Cyfnod 2).

Opsiynau

5. Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol drafft hwn yn ystyried tri opsiwn:

- **Opsiwn Un** – Gwneud dim.
- **Opsiwn Dau** – Cyflwyno rheoliadau ar wahardd ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgol a meysydd chwarae cyhoeddus a fyddai'n defnyddio'r pwerau yn Neddf 2017 i:
 - egluro ystyr 'ddim yn gaeedig neu'n sylweddol gaeedig',
 - nodi'r gofynion ar gyfer arwyddion dim ysmegu yn y mangreoedd hyn, a
 - darparu'r amodau ar gyfer unrhyw ardaloedd ysmegu dynodedig ar diroedd ysbytai a thiroedd ysgolion sydd â llety preswyl i ddisgyblion.

Ni fyddai Opsiwn Dau yn gwneud unrhyw newidiadau i ofynion cyfredol Rheoliadau 2007 (h.y. cadw'r darpariaethau cyfredol, er enghraifft, ar arwyddion dim ysmegu mewn mangreoedd caeedig a sylweddol gaeedig, yr esemptiadau a ganiateir i fangreoedd caeedig a sylweddol gaeedig di-fwg, ac ar gerbydau di-fwg).

- **Opsiwn Tri** – Cyflwyno rheoliadau ar wahardd ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae plant fel Opsiwn Dau ond hefyd i wneud newidiadau i'r darpariaethau presennol o fewn Rheoliadau 2007 sef:
 - mireinio ystyr cyfredol 'sylweddol gaeedig';
 - darparu esemptiadau ar gyfer anheddau sy'n weithleoedd lle mae amodau penodol yn bodoli;
 - cyflwyno esemptiad dros dro ar gyfer dynodi ystafelloedd lle caniateir ysmegu i gleifion mewn unedau iechyd meddwl a fyddai'n dod i ben 18 mis ar ôl dod i rym;
 - cyflwyno esemptiad dros dro ar gyfer dynodi ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu mewn gwestai, tai llety, tafarnau a chlybiau aelodau a fyddai'n dod i ben 12 mis ar ôl dod i rym;
 - llai o ofynion ar gyfer y delweddau graffig a ddefnyddir ar bob arwydd dim ysmegu;
 - cyflwyno rhybuddion ysgrifenedig penodol ar arwyddion dim ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus; a
 - darparu bod cerbydau caeedig yn ddi-fwg pan gânt eu defnyddio at ddibenion gwaith cyflogedig neu wirfoddol tra'n cario person sy'n derbyn nwyddau neu wasanaethau gan berson arall sydd hefyd yn y cerbyd.

Byddai Opsiwn Tri yn cadw'r darpariaethau o fewn Rheoliadau 2007 i:

- ddarparu esemptiad i'r gofynion di-fwg ar gyfer llety hunangynhaliol a ddefnyddir at ddibenion gwyliau neu ddibenion dros dro;
- darparu esemptiad i'r gofynion di-fwg ar gyfer cyfleusterau ymchwilio a phrofi;
- sefydlu'r gofynion ar gyfer unrhyw ystafelloedd a ddynodwyd ar gyfer ysmegu;
- bod yn ofynnol i gerbydau caeedig a ddefnyddir yn bennaf i gludo aelodau'r cyhoedd neu at ddibenion gwaith gan fwy nag un person fod yn ddi-fwg drwy'r amser;
- bod yn ofynnol i gerbydau caeedig preifat fod yn ddi-fwg tra'n cario pobl o dan 18 oed; a
- sefydlu'r symiau ar gyfer cosbau sefydlog.

6. Opsiwn Tri yw'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio.
7. Gellid ychwanegu tiroedd ychwanegol sydd ddim yn gaeedig / sylweddol gaeedig yn y dyfodol o dan opsiynau Dau a Thri.

Opsiwn 1 – Gwneud dim

Disgrifiad

8. Ni fyddai unrhyw newid i'r ddeddfwriaeth bresennol o dan yr opsiwn hwn. Ni fyddai'r darpariaethau yn y Ddeddf ynglŷn â thiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus di-fwg yn cael eu gweithredu. Felly ni fyddai unrhyw gostau na manteision ychwanegol yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn.
9. Nid yw'r opsiwn i wneud dim yn cael ei ystyried yn ddigonol.

Opsiwn Dau – Cyflwyno rheoliadau ar waharddiadau ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus heb unrhyw newid i ofynion presennol Rheoliadau Mangreoedd Di-fwg etc (Cymru) 2007

Disgrifiad

10. Byddai'r opsiwn hwn yn cyflwyno'r rheoliadau angenrheidiol i gwblhau'r cyfyngiadau ar ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus yn y Ddeddf a'u gwneud yn effeithiol. Byddai'r rheoliadau yn rhoi ystyr i 'ddim yn gaeedig neu'n sylweddol gaeedig' ac yn rhoi dyletswydd ar reolwyr y llefydd hyn i arddangos arwyddion dim ysmegu sy'n bodloni gofynion Rheoliadau 2007 gyda gofynion ychwanegol sy'n benodol i'r math o fangre. Rhagwelir y gellid arddangos yr arwyddion hyn ochr yn ochr ag arwyddion dim ysmegu cyfredol sy'n gysylltiedig â gwaharddiadau ysmegu gwirfoddol ar diroedd ysbytai a meysydd chwarae cyhoeddus. Byddai'n rhaid i unrhyw ardaloedd ar diroedd ysbytai a thiroedd ysgolion sydd â llety preswyl ar gyfer disgyblion ac sydd wedi'u dynodi ar gyfer ysmegu, fod o fewn y ffiniau a sefydlwyd yn y rheoliadau. Byddai'r darpariaethau ar gerbydau di-fwg, esemptiadau i'r gofynion ar weithleoedd a llefydd cyhoeddus di-fwg ac arwyddion di-fwg ar gyfer gweithleoedd a mannau cyhoeddus caeedig a sylweddol gaeedig yn parhau fel y status quo a sefydlwyd gan Rheoliadau Mangreoedd Di-fwg etc (Cymru) 2007 (a elwir yn "Rheoliadau 2007" o hyn ymlaen).
11. Mae Tabl 1 yn rhoi crynodeb o'r gofynion ar gyfer arwyddion dim ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus a gynigiwyd o dan Opsiwn Dau.

Tabl 1

Elfen o'r arwydd	Cynnig Opsiwn Dau
Rhybudd graffig	<p><u>Yn unol â Rheoliadau 2007:</u></p> <p>Rhaid i arwydd dim ysmegu gynnwys cynrychiolaeth graffig o sigarét sydd wedi'i thanio wedi'i amgylchynu gan gylch coch o leiaf 85 milimetr o ddiamedr gyda bar coch ar draws y cylch sy'n croesi'r symbol sigarét.</p>
Maint/siâp cyffredinol	<p><u>Yn unol â Rheoliadau 2007:</u></p> <p>Rhaid bod yn wastad ac o siâp hirsgwar ac o leiaf 160 milimetr wrth 230 milimetr.</p>
Rhybudd ysgrifenedig	<p>Rhaid cynnwys rhybudd dwyieithog sy'n hawdd ei ddarllen yn Gymraeg a Saesneg na chaniateir ysmegu yn y fangre sy'n cael ei chwmpasu gan y gofynion di-fwg gyda rhybudd penodol fesul math o fangre.</p> <p>Er enghraifft: "<i>It is against the law to smoke in these hospital grounds/Mae ysmegu yn nhir yr ysbyty hwn yn erbyn y gyfraith</i>"; ar gyfer meysydd chwarae heb unrhyw ffiniau clir</p> <p><i>"It is against the law to smoke within 5 metres of this play equipment/Mae ysmegu o fewn 5 metr i'r cyfarpar chwarae hwn yn erbyn y gyfraith"</i>.</p>
Lleoliad	<p>Rhaid ei arddangos mewn lle amlwg wrth y brif fynedfa / fynedfeydd neu'n agos at brif fynedfa/fynedfeydd y fangre ddi-fwg; ar gyfer meysydd chwarae heb unrhyw ffiniau clir, mewn lle amlwg ger yr iard.</p>

Costau

Llywodraeth Cymru

12. Mae costau Llywodraeth Cymru ar gyfer yr opsiwn hwn wedi'i gynnwys yn yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol i Ddeddf 2017. Nid oes unrhyw gostau ychwanegol i'r rhai a nodwyd yn flaenorol yn yr Aseiad hwnnw ar gyfer Llywodraeth Cymru o dan yr opsiwn hwn.

Gorfodaeth

13. Mae'r costau sy'n gysylltiedig â gorfodi darpariaethau'r opsiwn hwn wedi'u cynnwys yn yr Aseiad i Ddeddf 2017. Nid oes unrhyw gostau ychwanegol i'r rhai a nodwyd yn flaenorol yn yr Aseiad hwnnw ar gyfer gorfodi o dan yr opsiwn hwn.

Tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus

14. O dan yr opsiwn hwn, byddai'n ofynnol i reolwyr tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus ddarparu arwyddion dim ysmegu sy'n cydymffurfio â'r gofynion. Byddai hyn yn ychwanegol at unrhyw arwyddion gwahardd ysmegu gwirfoddol sydd eisoes yn bodoli. Roedd yr aseiad effaith rheoleiddiol i Ddeddf

2017 yn cyfri'r gost ar gyfer nifer cyfyngedig o arwyddion ychwanegol ar diroedd ysbytai a meysydd chwarae cyhoeddus, ac arwyddion newydd ar gyfer tiroedd ysgolion; ar gyfer tiroedd ysbytai, cost sticeri ar ddrysau mynediad a chysgodfeydd bysiau yn ogystal ag allanfeydd i gerddwyr o feysydd parcio hefyd. O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai unrhyw gostau ychwanegol i'r rhai y cyfeiriwyd atynt yn yr Asesiad i Ddeddf 2017.

15. Ni fyddai dynodi ardaloedd lle caniateir ysmegu ar diroedd ysgolion sydd â llety preswyl i ddisgyblion a thiroedd ysbytai yn ofyniad gorfodol o'r ddeddfwriaeth, felly nid yw'r gost o godi cysgodfeydd ysmegu ac arwyddion yn cael eu cynnwys yn yr arfarniad hwn.

16. Mae'r costau sy'n gysylltiedig â phwyso a mesur canllawiau, diweddarau polisïau di-fwg a thalu am unrhyw hysbysiadau cosb benodedig am beidio â chydymffurfio â'r ddyletswydd i arddangos arwyddion priodol yn cael eu cynnwys yn yr Asesiad i Ddeddf 2017.

Manteision

Llywodraeth Cymru

17. Mae manteision yr opsiwn hwn i Lywodraeth Cymru yn cael eu nodi yn yr Asesiad i Ddeddf 2017. Nid oes unrhyw fanteision ychwanegol i'r rhai a nodwyd yn flaenorol yn yr Asesiad hwnnw ar gyfer Llywodraeth Cymru o dan yr opsiwn hwn.

Gorfodaeth

18. Byddai gorfodaeth yn elwa o roi ystyr i 'ddim yn gaeedig neu'n sylweddol gaeedig' gan y byddai'n rhoi eglurder wrth gymhwyso'r darpariaethau ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus ac unrhyw fangre ddi-fwg yn y dyfodol sydd ddim yn gaeedig neu'n sylweddol gaeedig.

19. Mae manteision eraill ar gyfer gorfodaeth yn cael eu nodi yn yr Asesiad i Ddeddf 2017.

Tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus

20. Mae'r manteision i reolwyr tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus sy'n gweithredu polisïau di-fwg gwirfoddol ar hyn o bryd a fyddai'n cael eu cefnogi gan y ddeddfwriaeth o dan yr opsiwn hwn, yn cael eu nodi yn yr Asesiad i Ddeddf 2017. Nid oes unrhyw fanteision ychwanegol i'r rhai a nodwyd yn flaenorol yn yr Asesiad hwnnw ar gyfer rheolwyr tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus o dan yr opsiwn hwn.

Y Cyhoedd

21. Bydd arwyddion clir sy'n hysbysu'r cyhoedd na chaniateir ysmegu yn ôl y gyfraith ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus, yn helpu gyda chydymffurfiaeth ac felly'n helpu'r cyhoedd i osgoi cael dirwy benodedig am ysmegu mewn lle di-fwg.

Iechyd

22. Byddai Opsiwn Dau yn gweithio ochr yn ochr â mesurau rheoli tybaco eraill i ddad-normaleiddio ysmegu ymhellach a lleihau'r peryglon o ddod i gysylltiad â mwg ail-law. Mae'r manteision hyn yn cael eu harchwilio yn yr Asesiad i Ddeddf 2017. Nid

oes unrhyw fanteision iechyd ychwanegol i'r rhai a nodwyd yn flaenorol yn yr Aseiad hwnnw.

Opsiwn Tri – Cyflwyno rheoliadau ar waharddiadau ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus gyda newidiadau i ofynion presennol Rheoliadau Mangreoedd Di-fwg etc (Cymru) 2007

Disgrifiad

23. Byddai'r opsiwn hwn fel Opsiwn Dau ond gyda rhai newidiadau i'r darpariaethau di-fwg a sefydlwyd gan Reoliadau 2007.

Diffiniadau

24. Byddai Opsiwn Tri yn diweddarau ystyr 'sylweddol gaeedig' a sefydlwyd gan Reoliadau 2007. Byddai'r newid hwn yn egluro y dylid cynnwys strwythurau eraill sy'n rhan o berimedr y fangre wrth wneud ystyriaeth o'r fath.

Esemptiadau

25. Mae Rheoliadau 2007 yn darparu bod anheddau sy'n weithleoedd yn ddi-fwg yn y rhannau hynny a ddefnyddir at ddibenion gwaith yn unig ac y dylai'r rhannau hynny fod yn ddi-fwg drwy'r amser yn unol â Deddf Lechyd 2006. Byddai Opsiwn Tri yn newid y ddarpariaeth hon oherwydd bod Deddf 2017 yn nodi bod anheddau sy'n weithleoedd ond yn ddi-fwg yn y rhannau hynny a ddefnyddir fel gweithle a dim ond am y cyfnod y cânt eu defnyddio at y pwrpas hwnnw. Yn hytrach, byddai Opsiwn Tri yn esemptio anheddau sy'n weithleoedd pan fydd yr holl bobl sy'n gweithio yno yn byw yn yr annedd ond dim ond pan nad yw'r gwaith yn cynnwys aelodau'r cyhoedd sy'n mynd i'r annedd i dderbyn nwyddau a gwasanaethau. Byddai Opsiwn Tri yn cadw darpariaethau Rheoliadau 2007 sy'n esemptio rhai mathau penodol o weithgareddau o'r asesiad ynghylch a yw gweithle yn annedd; mae'r rhain i gyd yn ymwneud â darparu gwasanaeth i'r personau sy'n byw yno (fel gofal iechyd/personol, helpu gyda gwaith domestig neu gynnal a chadw yn yr annedd).

26. Byddai Opsiwn Tri yn disodli dau o'r esemptiadau yn Rheoliadau 2007 gydag esemptiadau dros dro. Ar gyfer unedau iechyd meddwl, byddai'r caniatâd i ddynodi ystafell lle caniateir ysmegu yn y fangre yn dod i ben 18 mis ar ôl i'r rheoliadau ddod i rym. Ar gyfer gwestai, tai llety, tafarnau, hosteli a chlybiau aelodau ("gwestai, etc") byddai'r caniatâd i ddynodi ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu yn dod i ben 12 mis ar ôl i'r rheoliadau ddod i rym. Unwaith bydd yr esemptiadau dros dro hyn wedi dod i ben, byddai'n rhaid i Unedau Lechyd Meddwl a gwestai, etc fod yn ddi-fwg drwy gydol eu mangreoedd caeedig a sylweddol gaeedig.

Arwyddion Dim Ysmegu

27. Byddai Opsiwn Tri yn lleihau'r gofynion sylfaenol ar gyfer pob math o arwyddion di-fwg drwy lacio'r gofynion ar y rhybudd graffig a dileu'r rhybudd testun penodol ar gyfer mangreoedd caeedig a sylweddol gaeedig di-fwg. Y bwriad fyddai adolygu'r gofynion arwyddion dim ysmegu ar diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus bedair blynedd ar ôl i'r darpariaethau ddod i rym gyda'r bwriad o'u llacio – os bydd cydymffurfiaeth â'r gwaharddiadau ysmegu ar lefelau derbyniol bryd hynny - i'r un gofynion llai â mangreoedd caeedig a sylweddol gaeedig.

28. Mae Tabl 3 yn rhoi crynodeb o'r newidiadau i'r gofynion arwyddion dim ysmegu a gynigiwyd o dan Opsiwn Tri.

Tabl 3.

Elfen o'r arwydd	Rheoliadau 2007	Cynnig Opsiwn 3
Rhybudd graffig	<p><u>Mangreoedd</u> Rhaid i arwydd dim ysmegu gynnwys cynrychiolaeth graffig o sigarét sydd wedi'i thanio wedi'i amgylchynu gan gylch coch o leiaf 85 milimetr o ddiamedr gyda bar coch ar draws y cylch sy'n croesi'r symbol sigarét.</p> <p><u>Cerbydau</u> Rhaid i arwydd dim ysmegu gynnwys cynrychiolaeth graffig o sigarét sydd wedi'i thanio wedi'i amgylchynu gan gylch coch o leiaf 75 milimetr o ddiamedr gyda bar coch ar draws y cylch sy'n croesi'r symbol sigarét.</p>	<p><u>Holl fangreoedd a cherbydau</u> Rhaid i'r arwydd dim ysmegu gynnwys cynrychiolaeth graffig ddealladwy o sigarét wedi'i thanio o fewn cylch â llinell drwyddo sy'n croesi'r symbol sigarét.</p>
Maint/siâp cyffredinol	<p><u>Mangreoedd</u> Rhaid bod yn wastad ac o siâp hirsgwar ac o leiaf 160 milimetr wrth 230 milimetr.</p> <p><u>Cerbydau</u> Heb ei bennu.</p>	<p><u>Holl fangreoedd a cherbydau</u> Heb ei bennu.</p>
Rhybudd ysgrifenedig	<p><u>Mangreoedd</u> Rhaid cynnwys y geiriau canlynol – “mae ysmegu yn y fangre hon yn erbyn y gyfraith / It is against the law to smoke in these premises”.</p> <p><u>Cerbydau</u> Ddim yn gymwys.</p>	<p><u>Mangreoedd a cherbydau caeedig a sylweddol gaeedig</u> Heb ei bennu.</p> <p><u>Tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus</u> [Fel Opsiwn Dau] Rhaid cynnwys rhybudd dwyieithog sy'n hawdd ei ddarllen yn Gymraeg a Saesneg na chaniateir ysmegu yn y fangre sy'n cael ei chwmpasu gan y gofynion di-fwg gyda rhybudd penodol fesul math o fangre.</p> <p>Er enghraifft: “<i>It is against the law to smoke in these hospital grounds/Mae ysmegu yn nhir yr ysbyty hwn yn erbyn y gyfraith</i>”; ar gyfer meysydd chwarae sydd heb ffiniau clir “<i>It is against the law to smoke within 5 metres of this play</i>”</p>

		<i>equipment/Mae ysmegu o fewn 5 metr i'r cyfarpar chwarae hwn yn erbyn y gyfraith".</i>
Lleoliad	<p><u>Mangreoedd</u> Rhaid ei arddangos mewn lle amlwg yn y brif fynedfa neu'n agos at brif fynedfa'r fangre ddi-fwg.</p> <p><u>Cerbydau</u> Rhaid ei arddangos mewn lle amlwg ym mhob rhan o'r cerbyd sy'n cael ei orchuddio'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan do, gan gynnwys adran y gyrrwr.</p>	<p><u>Mangreoedd a cherbydau caeedig a sylweddol gaeedig</u> Heb ei bennu.</p> <p><u>Tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus</u> [Fel Opsiwn Dau] Rhaid ei arddangos mewn lle amlwg yn y brif fynedfa/fynedfeydd neu'n agos at brif fynedfa/fynedfeydd y fangre ddi-fwg; ac mewn lle amlwg ger y maes chwarae ar gyfer meysydd chwarae heb ffiniau clir.</p>

Cerbydau di-fwg

29. Byddai Opsiwn Tri yn ychwanegu at y mathau o gerbydau caeedig y mae'n ofynnol iddynt fod yn ddi-fwg fel y'u disgrifir ym mharagraff 5, drwy ei wneud yn ofynnol i gerbydau caeedig fod yn ddi-fwg wrth gael eu defnyddio at ddibenion gwaith cyflogedig neu wirfoddol tra'n cario person sy'n derbyn nwyddau neu wasanaethau gan y person sy'n defnyddio'r cerbyd. Nid yw'r darpariaethau presennol ar gerbydau di-fwg yn cwmpasu cerbydau o'r fath oherwydd nad ydynt yn cael eu defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf at ddibenion gwaith neu gludiant cyhoeddus ac nid ydynt yn cael eu defnyddio at ddibenion preifat adeg eu defnyddio. Er enghraifft, car a ddefnyddir wrth ofalu am blant i fynd â phlant i/o'r ysgol ond sy'n cael ei ddefnyddio ar adegau eraill at ddibenion preifat, cymdeithasol neu ddomestig; car sy'n cael ei ddefnyddio'n rhan-amser yn unig i ddarparu gwasanaethau hurio preifat. Ni fyddai angen i'r cerbydau hyn fod yn ddi-fwg drwy'r amser - dim ond pan fydd person yn y cerbyd sy'n derbyn nwyddau neu wasanaethau gan y person sy'n defnyddio'r cerbyd.

Costau

Llywodraeth Cymru

30. Byddai cost yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn wrth weithredu'r ddeddfwriaeth a chynhyrchu canllawiau cysylltiedig.

31. Byddai angen hysbysebu'r ddeddfwriaeth newydd gydag ysgolion, ysbytai, awdurdodau lleol, darparwyr gofal plant, gwestai etc a'r cyhoedd yn gyffredinol. Ar gyfer rheolwyr mangreoedd a swyddogion gorfodi, byddai hyn yn cael ei wneud drwy ddefnyddio'r llwybrau cyfathrebu arferol. Byddai ymgyrch gwybodaeth gyhoeddus hefyd ar ddarpariaethau newydd y gwaharddiad ysmegu.

32. Byddai angen diweddarau canllawiau⁷ Llywodraeth Cymru i sefydliadau a busnesau sy'n ymwneud â'r darpariaethau yn Neddf Iechyd 2006 a Rheoliadau 2007 i gynnwys y darpariaethau newydd.
33. Yn yr un modd, byddai angen diweddarau canllawiau⁸ Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) yn ymwneud â gorfodi'r darpariaethau yn Neddf Iechyd 2006 a Rheoliadau 2007 i gynnwys dull cyson o gefnogi a gorfodi'r darpariaethau newydd, gyda chyingor arfer gorau i'r rheini sy'n gweithredu'r ddeddfwriaeth.
34. Mae'r costau ar gyfer yr ymgyrch gwybodaeth gyhoeddus a diweddarau canllawiau Llywodraeth Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn cael eu cynnwys yn yr Asesiad i Ddeddf 2017. Felly, nid oes unrhyw gostau ychwanegol i Lywodraeth Cymru o dan yr opsiwn hwn.

Gorfodaeth

35. O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai'r ddyletswydd i atal ysmegu yn cael ei chymhwyso i diroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus oherwydd eu natur helaeth a gwasgaredig. Pe byddai'n cael ei ystyried yn angenrheidiol, gellid ychwanegu'r ddyletswydd hon wrth ddiweddarau'r Rheoliadau newydd yn y dyfodol.
36. Roedd cyllid o £2,000,000 y flwyddyn ar gael i awdurdodau lleol pan ddaeth Rheoliadau 2007 i rym. Gan fod y gofynion di-fwg presennol bron yn gweithredu eu hunain, byddai disgwyl i'r broses o orfodi'r gofynion di-fwg estynedig gael ei chynnwys o fewn y gyllideb bresennol.

Anheddau sy'n weithleoedd

37. Ni fyddai unrhyw gostau ychwanegol i anheddau sy'n weithleoedd o dan yr opsiwn hwn oherwydd ni ddisgwylir i anheddau wneud unrhyw addasiadau i'r fangre er mwyn bod yn ddi-fwg yn ystod yr amser y caiff ei defnyddio fel gweithle. Nid oes gofyniad cyfreithiol i arddangos arwyddion dim ysmegu oherwydd bod anheddau wedi'u hesemptio o'r gofynion ar arwyddion gan Ddeddf 2017; o ganlyniad, nid oes unrhyw gostau cysylltiedig ar gyfer arwyddion.

Cerbydau di-fwg

Ni fyddai unrhyw gostau ychwanegol i berchnogion cerbydau di-fwg o dan yr opsiwn hwn. Ni ddisgwylir i gerbydau sydd ddim yn cael eu defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf at ddibenion gwaith ond sy'n ofynnol iddynt fod yn ddi-fwg pan fo'r person yn y cerbyd yn derbyn nwyddau neu wasanaethau gan berson arall sydd hefyd yn y cerbyd, ddangos arwyddion dim ysmegu. Felly, nid oes unrhyw gostau cysylltiedig ar gyfer arwyddion.

Gwestai, Tai Llety, Tafarnau, Hosteli a Chlybiau Aelodau

38. Efallai y bydd rhai costau ar gyfer rheolwyr gwestai, etc o ran cael gwared ar unrhyw ystafelloedd a ddynodwyd ar gyfer ysmegu o dan Rheoliadau 2007. Byddai'r rhain yn gostau sy'n gysylltiedig ag adolygu'r canllawiau newydd, diweddarau eu polisi ysmegu a glanhau'r ystafell wely, y llenni a'r deunyddiau yn drwyadl.
39. Nid oes data cadarn ynglŷn â faint o westai, etc yng Nghymru sy'n darparu ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu. Wrth chwilio ar y we, gwelwyd mai ychydig iawn o westai, etc yng Nghymru sy'n darparu ystafelloedd gwely lle caniateir

⁷ <http://gov.wales/docs/phhs/publications/150203smokingneedtoknowen.pdf>

⁸ www.wlga.gov.uk/download.php?id=1235&l=1

ysmygu⁹; er ei fod yn bosibl nad yw pob gwesty, etc sy'n darparu ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu yn hysbysebu hynny'n benodol, mae'n ymddangos nad yw'r esemptiad a ddarperir gan Reoliadau 2007 yn cael ei ddefnyddio'n eang.

40. Mae data¹⁰ diweddaraf Llywodraeth Cymru o'r stoc gwelyau⁹ yn dangos bod 96,386 o lefydd gwely ar gael yng Nghymru yn y sector llety â gwasanaeth (gwestai, tai llety a gwely a brecwast) a hosteli yn 2013. Gan dybio bod y rhan fwyaf o ystafelloedd gwely mewn gwestai, etc yn ystafelloedd dwbl, rydym wedi seilio'r amcangyfrifon cost fesul ystafell wely yn yr Asesiad hwn i fod tua 48,193 o ystafelloedd gwely mewn gwestai etc yng Nghymru. O ystyried prinder data cadarn ar ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu mewn gwestai, etc a'r nifer fach a restrir ar y we, rydym wedi seilio'r amcangyfrifon cost ar ystod o 1% i 2% o ystafelloedd gwely, etc sydd wedi'u dynodi ar gyfer ysmegu, sef tua 482 i 964 o ystafelloedd gwely ar draws Cymru lle caniateir ysmegu. Mae'r un set o ddata yn dangos bod 3,429 o lety â gwasanaeth a gwestai yng Nghymru yn 2013. Felly, rydym wedi seilio'r amcangyfrifon cost fesul fangre ar yr un amrediad o 1% a 2%, sy'n cyfateb i tua 34 i 68 o fangreoedd ledled Cymru gydag un neu fwy o ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu.

41. Byddai'n rhaid i reolwyr gwestai, etc ystyried y ddeddfwriaeth ochr yn ochr â'u polisi ysmegu presennol a darllen unrhyw ganllawiau cysylltiedig. Fodd bynnag, byddai hyn yn gyfyngedig i'r mangreoedd hynny sydd ar hyn o bryd yn caniatáu ysmegu mewn ystafelloedd gwely dynodedig gan na fyddai llawer o gamau gofynnol ar gyfer gwestai, etc sydd eisoes yn gweithredu polisi dim ysmegu llwyr. Bydd gwestai, etc gydag ystafelloedd ysmegu yn amrywio o ran faint o amser maent yn ei neilltuo i wneud y gwaith hwn ac felly tybir y byddai pob mangre, ar gyfartaledd, yn treulio awr arno. Gan dybio mai rheolwr neu berchennog gwesty, etc fyddai'n gwneud y gwaith hwn, rydym yn amcangyfrif mai cyfanswm o £484 i £968 fyddai'r gost yn y flwyddyn gyntaf. Mae hyn wedi'i seilio ar ddata'r Swyddfa Ystadegau Gwladol ar gyfraddau cyflog cyfartalog fesul awr ar gyfer rheolwyr¹¹ gwestai a llety a bod rhwng 34 a 68 o fangreoedd lle mae angen i'r gwaith yma gael ei wneud.

42. Mae'r gost o lanhau unrhyw ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu yn drwyadl wedi'i seilio ar fflatiau stiwdio gan y byddai'r rhain, yn gyffredinol, yn cynnwys ystafell ymolchi a chegin fach, ac felly'n debyg i ystafell wely *en-suite*. Wrth chwilio ar wefannau'r darparwyr gwasanaethau glanhau¹², gwelwyd bod y costau tua £125 i £150 fesul fflat stiwdio; mae'r gost ychwanegol o stêm-lanhau neu sych-lanhau carped ystafell wely o faint cyffredin, un matres dwbl, un gadair freichiau ac un pâr o lenni hir tua £125 i £175, sef cyfanswm o rhwng £250 a £325 fesul ystafell wely.

⁹ Mae gwefan www.Tripadvisor.com yn rhestru 14 o fangreoedd yng Nghymru gydag ystafelloedd lle caniateir ysmegu. Mae'r wefan www.Airbnb.co.uk yn rhestru nifer o fangreoedd yng Nghymru lle caniateir ysmegu, ond o archwilio ymhellach, mae nifer ond yn caniatáu ysmegu mewn ardaloedd y tu allan. Gweler hefyd <http://www.smokinghotel.co.uk/Regions/wales.php> a <http://www.smokingaccommodation.co.uk/>.

¹⁰ Crynodeb o Ddata Stoc Gwelyau Cymru: Sefyllfa ym mis Mawrth 2013. Llywodraeth Cymru, <http://gov.wales/docs/caecd/research/131011-accommodation-bedstock-march-2013-en.pdf>

¹¹ "Work Region Occupation SOC10 (4) Table 15.6a Hourly Pay – Excluding overtime 2017". Y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

<https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/datasets/regionbyoccupation4digitsoc2010ashtable15>

¹² Ystyriwyd mai fflat stiwdio oedd y fangre debycaf at ystafell wely gwesty, etc sy'n cynnwys fel arfer ystafell ymolchi en suite. Daw'r costau o <http://www.bdcleaning.co.uk/prices.html>, http://www.clean-and-dusted.co.uk/cleaning_services/pricelist.php, <http://busyhandscleaners.co.uk/prices/#1494394796419-1ccb5461-ea08>,

43. Yn seiliedig ar ystod o 482 i 964 o ystafelloedd gwely lle caniateir ysmegu ar hyn o bryd mewn gwestai, etc sydd angen eu glanhau'n drwyadl ar gost o rhwng £250 i £325 fesul ystafell wely, amcangyfrifir bod y gost i westai, etc o fynd yn gyfan gwbl ddi-fwg rhwng £120,500 a £241,000 yn ystod y flwyddyn weithredu gyntaf. Ystyrir bod y costau sy'n gysylltiedig â chynnal a chadw'r ystafelloedd gwely o hynny ymlaen yn rhan o fusnes arferol, ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys yn ffigurau'r blynyddoedd nesaf.
44. Byddai angen cael gwared ar unrhyw arwyddion 'caniateir ysmegu' ac ystyrir bod y costau sy'n gysylltiedig â hynny'n fach. Ni fyddai unrhyw ofyniad cyfreithiol i newid rhain gydag arwyddion dim ysmegu yn yr ystafelloedd gwely a ddynodwyd yn flaenorol ar gyfer ysmegu, er y gallai rheolwyr mangreuedd ddewis arddangos arwyddion newydd. Mae'n ofynnol i ardaloedd eraill o'r gwestai, etc sy'n gaeedig neu'n sylweddol gaeedig fod yn ddi-fwg, ac felly tybir y byddai gwestai, etc eisoes yn arddangos arwyddion dim ysmegu yn y brif fynedfa/fynedfeydd i'r fangre yn unol â gofynion Rheoliadau 2007. Felly, nid oes unrhyw gostau yn gysylltiedig ag arwyddion newydd neu rai ychwanegol.
45. Gall gwestai, etc sydd â nifer o ystafelloedd gwely dynodedig lle caniateir ysmegu golli peth busnes os yw eu cwsmeriaid yn dewis aros yno oherwydd eu bod yn darparu llety lle caniateir ysmegu. Serch hynny, efallai y byddant yn ennill rhywfaint o fusnes gan gwsmeriaid na fyddai fel arall yn dewis aros yno oherwydd bod ysmegu yn cael ei ganiatáu mewn rhai o'r ystafelloedd gwely. Felly, ystyrir bod yr effaith gyffredinol ar fusnes gwestai, etc yn niwtral o ran cost.

Unedau iechyd meddwl

46. Bydd costau i Unedau Iechyd Meddwl sydd ag ystafelloedd ysmegu dynodedig o dan yr esemptiad a ddarperir gan Reoliadau 2007. Mae'r costau o gael gwared ar yr ystafelloedd ysmegu yn cynnwys adolygu canllawiau newydd a diweddarau polisiâu ysmegu. Nid yw'r costau sy'n gysylltiedig â glanhau ystafell lle caniateir ysmegu o fewn uned iechyd meddwl wedi'u cynnwys, gan ein bod ar ddeall nad oes llawer o ddodrefn mewn ystafelloedd o'r fath gan amlaf oherwydd y risg o dân (hynny yw, dim carped neu lenni; dodrefn plastig yn unig).
47. Dosbarthodd Llywodraeth Cymru holiadur i unedau iechyd meddwl yng Nghymru (ysbytai iechyd meddwl y GIG, unedau iechyd meddwl preifat i oedolion a chartrefi gofal gydag unedau iechyd meddwl). Mae'r ymatebion a dderbyniwyd gan Unedau Iechyd Meddwl preifat ac Unedau'r GIG, ynghlych a yw ystafelloedd ysmegu dan do wedi'u dynodi, yn dangos bod y niferoedd yn isel, bod gan y mwyafrif bolisiâu ysmegu dan do a bod gan y mwyafrif ardaloedd ysmegu dynodedig y tu allan. O'r holl ymatebion, nodwyd mai cyfanswm yr ystafelloedd ysmegu dynodedig oedd un ar ddeg.
48. Byddai'n rhaid i reolwyr Unedau Iechyd Meddwl ystyried y ddeddfwriaeth ochr yn ochr â'u polisi ysmegu presennol a darllen unrhyw ganllawiau cysylltiedig. Byddai hyn yn gyfyngedig i Unedau Iechyd Meddwl sydd ar hyn o bryd yn caniatáu ysmegu mewn ystafelloedd dynodedig gan na fyddai angen llawer o weithredu ar gyfer y rhai sydd eisoes yn gweithredu polisi dim ysmegu yn llwyr o dan do. Tybir y byddai pob Uned Iechyd Meddwl yn treulio awr arno. Gan dybio mai'r rheolwr fyddai'n diweddarau'r canllawiau; rydym yn amcangyfrif y byddai'r gost tua £200 yn y flwyddyn gyntaf. Mae hyn yn seiliedig ar ddata'r Swyddfa Ystadegau Gwladol ar

gyfraddau cyflog fesul awr ar gyfer rheolwyr a pherchnogion gofal preswyl, gofal dydd a gofal cartref.¹³

49. Byddai'n rhaid cael gwared ar arwyddion cyfredol sy'n nodi bod ysmegu yn cael ei ganiatáu mewn ystafell ddynodedig. Ni fyddai unrhyw ofyniad cyfreithiol i osod arwyddion dim ysmegu yn lle hynny. Bydd eisoes yn ofynnol i Unedau Iechyd Meddwl ddangos arwyddion dim ysmegu sy'n cydymffurfio â'r rheoliadau gan y bydd rhannau o'r fangre yn ddi-fwg yn barod.
50. Efallai y bydd costau i'r Unedau Iechyd Meddwl sy'n dewis dynodi ardal ar gyfer ysmegu ar eu tiroedd. Fodd bynnag, ni fyddai dynodi ardaloedd ysmegu ar y tiroedd yn ofyniad gorfodol o'r ddeddfwriaeth, ac felly ni fyddai costau o'r fath, gan gynnwys codi cysgodfeydd ysmegu ac arwyddion, yn cael eu cynnwys yn yr arfarniad hwn.
51. Nododd yr ymatebion i holiadur Llywodraeth Cymru a anfonwyd at unedau Iechyd Meddwl fod pob un, ac eithrio un, yn cynnig therapi disodli nicotin neu gyngor a chefnogaeth ynglŷn â sut i roi'r gorau iddi. Efallai y bydd cynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar y gwasanaethau hyn ond dylid tybio bod y ddarpariaeth honno eisoes ar gael i bob claf o fewn y cyllidebau presennol, ac ni fyddai felly'n gynydd go iawn. Gellid lleihau yr amser mae staff yn ei dreulio yn mynd â chleifion i ardaloedd ysmegu y tu allan drwy sicrhau bod unrhyw ardaloedd ysmegu dynodedig ar diroedd ysbytai mor agos â phosib at yr uned Iechyd Meddwl a thrwy gyfyngu pob egwyl ysmegu i amseroedd penodol.

Tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus

52. Ni fyddai unrhyw gostau ychwanegol i reolwyr tiroedd ysbytai, tiroedd ysgolion neu feysydd chwarae cyhoeddus o dan yr opsiwn hwn i'r rhai a nodwyd eisoes yn yr Asesiad i'r Ddeddf. Dim ond ychydig o arwyddion di-fwg ychwanegol fyddai eu hangen i'w gwneud yn glir bod ysmegu ar y tir yn erbyn y gyfraith, a bod y costau sy'n gysylltiedig â'r rhain wedi'u cynnwys yn yr Asesiad i'r Ddeddf. Gellir cadw arwyddion presennol sy'n ymwneud â gwahardd ysmegu yn wirfoddol ar diroedd ysbytai a meysydd chwarae cyhoeddus a gall rhai hyd yn oed gydymffurfio â'r gofynion arfaethedig ar y rhybudd graffig yn dibynnu ar y dyluniad; er y bydd angen arwydd gyda'r rhybudd ysgrifenedig arno ym mhob achos. Efallai y bydd rhai ysgolion eisoes yn gweithredu gwaharddiadau ysmegu gwirfoddol ar eu tiroedd a gellid cadw'r arwyddion hyn hefyd.
53. Mae'r costau sy'n gysylltiedig â chanllawiau'r gofynion newydd, diweddarau polisïau a thalu am unrhyw hysbysiadau cosb benodedig y gellir eu cyhoeddi mewn perthynas â throseddau di-fwg, yn cael eu cynnwys yn yr Asesiad i'r Ddeddf.
54. Gallai fod costau i reolwyr tiroedd ysbytai ac ysgolion sy'n darparu llety preswyl i ddisgyblion, sy'n dewis dynodi ardal ar gyfer ysmegu ar eu tiroedd. Byddai'r rhain yn gysylltiedig â chydymffurfio â gofynion dynodiad o'r fath, fel marcio'n glir yr ardal ar gyfer ysmegu, cofnodi'r dynodiad a'i gyfathrebu i'r rhanddeiliaid perthnasol, yn ogystal ag unrhyw gostau eraill fel gosod biniau ar gyfer sbwriel ysmegu. Serch hynny, gan nad yw'n ofyniad cyfreithiol bod dynodiad o'r fath yn cael ei wneud, nid yw'r costau hyn wedi'u cynnwys yma.

13

Rheolwyr mangreoedd a cherbydau di-fwg sy'n gaeedig neu'n sylweddol gaeedig

55. Ni fyddai unrhyw gostau ychwanegol i reolwyr mangreoedd a cherbydau caeedig a sylweddol gaeedig o dan yr opsiwn hwn gan y byddai arwyddion dim ysmegu cyfredol yn cydymffurfio â'r darpariaethau newydd. Nid oes angen i gerbydau sydd ddim yn cael eu defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer gwaith cyflogedig neu wirfoddol, oni bai pan fydd aelodau'r cyhoedd yn dod i dderbyn nwyddau neu wasanaethau, fod yn ddi-fwg i arddangos arwyddion dim ysmegu, ac felly nid oes unrhyw gostau cysylltiedig.
56. Pe bai rheolwyr yn dewis newid eu harwyddion dim ysmegu oherwydd gwaith adnewyddu neu wrth baratoi mangre newydd, bydd ganddynt hyblygrwydd i ddewis maint a lliw yr arwydd dim ysmegu ar yr amod bod y rhybudd graffig yn cydymffurfio. Efallai y bydd, felly, rhai arbedion cost, er nad yw'r rhain wedi'u cynnwys yma.

Y Cyhoedd

57. Gallai cael gwared ar y gofynion penodol ynglŷn â maint a lleoliad arwyddion di-fwg arwain at arwyddion lle nad yw'r cyhoedd yn sylwi arnynt mewn mangreoedd caeedig a sylweddol gaeedig, a allai gynyddu'r risg o ysmegu mewn mangre ddi-fwg. Fodd bynnag, mae gan y gwaharddiad ysmegu presennol lefelau uchel o gydymffurfiaeth¹⁴ ac mae'n annhebygol y bydd newidiadau i ofynion yr arwyddion yn effeithio ar hyn. Yn ogystal, byddai'r gofyniad arfaethedig ynglŷn ag eglurder, i ryw raddau, yn pennu maint cyffredinol yr arwydd gan sicrhau nad yw mor fach fel na ellir ei ddarllen. Er lles rheolwyr mangreoedd caeedig a sylweddol gaeedig, dylid arddangos arwyddion di-fwg effeithiol er mwyn cyflawni eu dyletswydd i atal ysmegu yno.
58. Gallai cael gwared ar y gofynion penodol ynglŷn â lliw'r rhybudd graffig arwain at bobl ddim yn cydnabod yr arwydd fel arwydd di-fwg. Fodd bynnag, mae'r risg o hyn yn isel gan fod y symbol 'dim ysmegu' eisoes wedi ennill ei blwyf ac felly'n hawdd i'w adnabod hyd yn oed pan nad yw'n arwydd coch/gwyn. Lle bo angen arwydd er mwyn cyfleu neges iechyd a diogelwch yn y gweithle¹⁵, mae deddfwriaeth ar wahân yn ei gwneud yn ofynnol i'r arwyddion hyn fod yn goch¹⁶ ac ni fyddai hyn yn newid.

Iechyd

59. Byddai olion mwg o unrhyw ardaloedd ysmegu a ddynodir o bosib yn rhoi pobl sy'n agos at yr ardaloedd hynny mewn cysylltiad â mwg ail-law. Dylai'r amodau dynodi leihau hyn drwy orfodi i'r ardaloedd dynodedig gael eu lleoli o leiaf 10 metr o unrhyw fangre ddi-fwg arall heblaw'r mangreoedd di-fwg lle mae'r ardal wedi'i dynodi. Mewn mannau awyr agored, mae tystiolaeth yn awgrymu bod y niwed o fwg ail-law yn disgyn o un sigarét ar ôl 2 fetr¹⁷, ac yn parhau i ostwng nes bron

¹⁴ https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/216319/dh_124959.pdf

¹⁵ Mae Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1992 yn ei gwneud yn ofynnol i gyflogwr wneud asesiad risg; lle mae'r asesiad hwnnw'n canfod na ellir osgoi risg na'i leihau'n ddigonol, dylai'r cyflogwr ddarparu arwyddion diogelwch priodol i rybuddio neu roi cyfarwyddyd, neu'r ddau, i weithwyr o natur y risgiau hynny a'r mesurau i'w cymryd i ddiogelu yn eu herbyn.

¹⁶ <http://www.legislation.gov.uk/uksi/1996/341/schedule/1/made>

¹⁷ <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17518219>

cyrraedd sero ar bellteroedd sy'n fwy na hyn, yn enwedig y tu hwnt i 5 metr. Bydd ardal ddynodedig sydd wedi'i marcio'n glir yn sicrhau bod gan y cyhoedd y wybodaeth ynglŷn â lle caniateir ysmegu ar y tiroedd, ac felly'n lleihau'r risg y bydd pobl nad ydynt yn ysmegu yn crwydro i'r ardal mewn anwybodaeth. Bydd maint mwyaf yr ardal ddynodedig yn atal ardaloedd mawr o'r tiroedd, a fyddai fel arall yn ddi-fwg, rhag cael eu dynodi fel rhai sydd ddim yn ddi-fwg. Felly, ystyrir bod yr effaith gyffredinol ar iechyd pobl nad ydynt yn ysmegu mewn mannau ysmegu dynodedig ar diroedd ysbytai a thiroedd ysgolion perthnasol yn gyfyngedig ac nid ydynt wedi'u costio yma.

60. Gall cleifion unedau iechyd meddwl ystyried yr effeithir ar eu llesiant yn negyddol drwy eu gorfodi i fynd tu allan i ysmegu; fodd bynnag, mae ganddynt y dewis o gael therapi disodli nicotin neu gyngor ar sut i roi'r gorau iddi a allai helpu i liniaru hyn. At hynny, mae hyn yn anodd ei fesur, felly nid oes unrhyw amcangyfrif wedi'i gynnwys.

Tabl 3. Crynodeb o'r costau ychwanegol sy'n gysylltiedig ag Opsiwn Tri.

	2018/19 (£)	2019/20 (£)	2020/21 (£)	2021/22 (£)	2022/23 (£)
Unedau Iechyd Meddwl					
Adolygu canllawiau a diweddaru polisïau ysmegu mewn unedau iechyd meddwl	£200	£0	£0	£0	£0
Cyfanswm y gost i Unedau Iechyd Meddwl	£200	£0	£0	£0	£0
Gwestai, etc.					
Glanhau ystafelloedd ysmegu cyfredol	£120,500 i £241,000	£0	£0	£0	£0
Adolygu canllawiau a diweddaru polisïau ysmegu mewn gwestai	£500 i £1,000	£0	£0	£0	£0
Cyfanswm y gost i Westai, etc.	£121,000 i £242,000	£0	£0	£0	£0
Cyfanswm y gost	£121,200 i £242,200	£0	£0	£0	£0

Amcangyfrifir bod cyfanswm y costau sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn yn £121,200 i £242,200 yn y flwyddyn gyntaf heb unrhyw gostau parhaus. Dyma'r costau ychwanegol sy'n fwy na'r rheini a amlinellir yn Asesiad Effaith Rheoleiddiol y Ddeddf.

Manteision

Gorfodaeth

61. Bydd y gwelliant i ystyr 'sylweddol gaeedig' yn mynd i'r afael â'r dryswch presennol ynghylch a ddylai strwythurau sydd ddim yn rhan o'r fangre ond sy'n gweithredu fel ffiniau, ac felly'n rhan o berimedr y fangre, gael eu hystyried wrth asesu a yw'r fangre'n 'gaeedig' neu'n 'sylweddol gaeedig'. Bydd hyn yn helpu i orfodi'r darpariaethau drwy egluro y dylid cynnwys strwythurau eraill sy'n rhan o berimedr y fangre wrth wneud ystyriaeth o'r fath.
62. Byddai'r gofynion mwy llac ar arwyddion dim ysmegu yn caniatáu i'r darpariaethau ymdrin â phob math o fangreoedd a cherbydau di-fwg caeedig, sylweddol gaeedig neu sydd ddim yn gaeedig neu'n sylweddol gaeedig. Adolygu'r rhybudd ysgrifenedig penodedig a'r gofynion ynglŷn â lleoliad arwyddion ar diroedd ysbytai ac ysgolion a meysydd chwarae cyhoeddus ar ôl pedair blynedd o ddod i rym, gyda'r bwriad o gael gwared â'r gofyniad hwn os bydd cydymffurfiaeth â'r gwaharddiad ysmegu yn y manau hynny ar lefelau derbyniol, yn arwain at drefn symlach yn gyffredinol ar gyfer arwyddion dim ysmegu ar draws pob math o fangreoedd.

Anheddau sy'n weithleoedd

63. Byddai gan aelodau'r cyhoedd sy'n gweithio gartref eglurder ynghylch a ddylai eu hannedd fod yn ddi-fwg wrth ei ddefnyddio fel gweithle. Pan fydd yn ofynnol i'r annedd fod yn ddi-fwg, byddai budd i'r aelwyd oherwydd na fyddai'n rhaid i'r annedd fod yn ddi-fwg drwy'r amser (fel yn achos gofynion Rheoliadau 2007) heb unrhyw gostau cysylltiedig.

Gweithwyr mewn gwestai, etc ac unedau iechyd meddwl

64. Cyflwynwyd y gwaharddiad ysmegu i amddiffyn gweithwyr a'r cyhoedd rhag effeithiau niweidiol mwg ail-law. Byddai Opsiwn Tri yn darparu manteision iechyd i weithwyr mewn gwestai, etc ac unedau iechyd meddwl na fyddai'n rhaid iddynt bellach fynd i mewn i ystafell neu ystafell wely a ddynodwyd ar gyfer ysmegu wrth i'r ysmegu ddigwydd neu yn fuan wedi hynny i ymgymryd â'u dyletswyddau gwaith. Mae'n hysbys bod mwg ail-law yn allyrru dros 50 o gemegau sy'n cael eu hadnabod fel carcinogenau, yn ogystal â nifer o gyfryngau llidiog gwenwynig¹⁸. Yn ogystal, mae ymchwil a wnaed ers Rheoliadau 2007 yn dangos y gall olion mwg tybaco sy'n loetran mewn amgylchedd dan do, sydd hefyd yn cael ei alw'n fwg trydydd-llaw, fod yn ffynhonnell o gysylltiad hirdymor â llygryddion niweidiol¹⁹.

Unedau iechyd meddwl

65. Bydd dileu'r esemptiad yn dod â'r gyfraith yn gyfartal â defnyddwyr gwasanaethau ysbytai yn gyffredinol a bydd yn anelu at fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd ar gyfer pobl sy'n dioddef o gyflyrau iechyd meddwl. Bydd hefyd yn dod â chyfraith Cymru yn gyfartal â Lloegr, sydd ers 1 Gorffennaf 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i bob ardal gaeedig neu sylweddol gaeedig mewn unedau iechyd meddwl preswyl yn Lloegr fod yn ddi-fwg.

Rheolwyr mangreoedd a cherbydau di-fwg

¹⁸ <http://www.surgeongeneral.gov/library/reports/secondhandsmoke/fullreport.pdf>

¹⁹ Inhalable Constituents of Thirdhand Tobacco Smoke: Chemical Characterization and Health Impact Considerations. Environ. Sci. Technol., 2014, 48 (22), pp 13093–13101 DOI: 10.1021/es5036333 <http://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/es5036333>

66. Byddai cael gwared ar y manylebau ar liw a maint arwyddion dim ysmegu o Reoliadau 2007 yn caniatáu i fangreuedd gydymffurfio'n hyblyg â'u harwyddion eu hunain, ar yr amod eu bod yn bodloni'r egwyddorion dylunio sylfaenol a nodwyd.
67. Mae nifer o'r arwyddion sydd eisoes yn bodoli i wahardd ysmegu yn wirfoddol ar diroedd ysbytai a meysydd chwarae cyhoeddus yn cynnwys fersiwn o'r symbol rhyngwladol dim ysmegu; efallai y bydd rhain yn cydymffurfio ag isafswm y gofynion newydd ar gyfer arwyddion dim ysmegu. Felly, byddai parhau i ddefnyddio'r arwyddion hyn yn cael ei ganiatáu ar yr amod eu bod yn cynnwys y rhybudd ysgrifenedig arfaethedig.

Iechyd

68. Cyflwynwyd y ddeddfwriaeth i wahardd ysmegu mewn mannau cyhoeddus caeedig yng Nghymru yn 2007 i ddiogelu'r cyhoedd rhag y niwed sy'n gysylltiedig â mwg ail-law. Mae'r gwaharddiad ysmegu wedi bod yn llwyddiant o ran iechyd y cyhoedd. Mae ymchwil a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru yn dangos bod ansawdd aer mewn mannau cyhoeddus caeedig wedi gwella'n sylweddol ers cyflwyno'r gwaharddiad ysmegu²⁰. Mae nifer y bobl sydd ddim yn ysmegu ac sy'n agored i fwg ail-law hefyd wedi gostwng o 66% yn 2005-06 i 42% yn 2007, ac mae wedi aros yn weddol sefydlog rhwng 2008 a'r data mwyaf diweddar yn 2012²¹. Mae ymestyn y mannau lle na chaniateir ysmegu felly yn debygol o gael effeithiau positif tebyg ar iechyd pobl Cymru. Gall lleihau'r cyfleoedd i ysmegu a'i gwneud yn broses anoddach hefyd annog y rhai sy'n ysmegu'n barod i roi'r gorau iddi.

Crynodeb a'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio

69. Byddai Opsiwn Un yn cynnal y sefyllfa bresennol ac ni fyddai'n cyfrannu at ddad-normaleiddio parhaus ysmegu mewn cymdeithas nac yn hyrwyddo newid ymddygiad pobl i roi'r gorau i ysmegu.
70. Byddai Opsiwn Dau yn cefnogi gorfodi'r gwaharddiadau gwirfoddol presennol ar diroedd ysgolion, tiroedd ysbytai a meysydd chwarae cyhoeddus a byddai'n gweithredu darpariaethau'r Ddeddf ond heb unrhyw effaith bellach ar y ddeddfwriaeth ddi-fwg bresennol.
71. Opsiwn Tri yw'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio gan y byddai'n ymestyn y llefydd sy'n ddi-fwg yng Nghymru ymhellach ac felly'n gam tuag at nod Llywodraeth Cymru o gael cymdeithas ddi-fwg. Efallai y bydd adfywio ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r gwaharddiad ysmegu o fudd ychwanegol er mwyn annog mwy o ysmygwyr i roi'r gorau iddi.
72. Ar gyfartaledd, amcangyfrifir bod atal rhywun rhag ysmegu yn arwain at gael byw am flwyddyn ychwanegol fesul unigolyn²². Mae'r flwyddyn ychwanegol hon gwerth £60,000 y pen²³. Wrth gymhwyso'r ffigurau hyn, byddai angen i Opsiwn Tri felly

²⁰ <http://gov.wales/topics/health/improvement/smoking/legislation/ban/?lang=cy>

²¹ Tybaco ac Iechyd yng Nghymru 2012 – <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/922/page/50314>

²² Oed Gwerthu Cynhyrchion Anadlu Nicotin: Asesiad Effaith.

<https://www.gov.uk/government/consultations/nicotine-inhaling-products-introducing-a-minimum-age-of-sale>

²³ Rhoddir gwerth o £60,000 ar Ansawdd Bywyd Blwyddyn Addasedig. Lle nad yw amcangyfrifon Ansawdd Bywyd Blwyddyn Addasedig ar gael yn hawdd, ac yn briodol, defnyddir y gwerth hwn ar gyfer Blynnyddoedd Bywyd. Mae hyn yn gyson â phrisiad tebyg o bolisiau sy'n lliniaru risg marwolaeth neu afiechyd gan adrannau eraill y

atal o leiaf dau blentyn ac uchafswm o bedwar plentyn yng Nghymru rhag dechrau ysmegu tybaco dros y cyfnod o bum mlynedd er mwyn i'r mesur hwn fod yn niwtral o ran cost.